Dosarul nr.2a-1208/24 (21132930-03-2a-25092024)
Prima instanță: Judecătoria Soroca, sediul Florești
Judecător: Elena Marandici

CURTEA DE APEL NORD
DECIZIE

27 mai 2025 **municipiul Bălţi**

Colegiul civil şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Nord
în componenţă:
preşedintele şedinţei, judecătorul Elena Grumeza
judecătorii Ivan Parii și Natalia Costaș,
grefier Olga Topada, Victoria Dolghii-Munteanu,
examinând în ședință publică cererea de apel declarată de Victor Tîron reprezentat de avocatul Angela Procopciuc împotriva hotărârii judecătoriei Soroca, sediul Florești din 09 iulie 2024 emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Sergiu Roman către Victor Tîron privind încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată,

a constatat:

Pretențiile reclamantului:

1. La data de 06 septembrie 2021 reclamantul Sergiu Roman s-a adresat în instanța de judecată cu cerere de chemare în judecată către Victor Tiron prin care a solicitat:
- ✓ încasarea datoriei în mărime de 20 000 Euro și a penalității în mărime de 13 760 Euro în baza recipisei de împrumut din 24.01.2019;
- ✓ încasarea datoriei în mărime de 30 000 Euro și penalității în mărime de 30 000 Euro în baza contractului de împrumut din 11.07.2019;
- ✓ încasarea cheltuielilor de judecată.

2. În motivarea acțiunii s-a invocat că, la data de 21 ianuarie 2019 între reclamantul Sergiu Roman și pârâtul Victor Tîron a fost semnată recipisa (contract) împrumut bănesc, prin care reclamantul a transmis cu împrumut pârâtului suma de 20 000 euro, iar pârârtul s-a obligat să restituie suma respectivă până la data de 24 martie 2019. De asemenea, la data de 11 iulie 2019 între reclamant și pârât a fost semnat contractul de împrumut bănesc, prin care reclamantul a transmis suma de 30 000 euro, iar ultimul s-a obligat să restituie suma respectivă până la data de 11 octombrie 2019.
3. Menționează că împrumuturile acordate nu au fost restituite în termen, iar toate încercările depuse de către reclamant de aplanare a conflictului pe cale amiabilă nu au dat nici un rezultat.
4. Reține că, deoarece comportamentul pârâtului este de rea - credință, consideră necesar a face uz de prevederile ce țin de încasarea penalității pentru neexecutare în cuantum de 0,4% pentru fiecare zi de întârziere, conform calculelor 13 760 euro pentru contractul din 24.01.2019 în sumă de 20 000 euro și suma de 30 000 euro pentru

contractul de împrumut din 11.07.2019, sumă ce este mult mai mică decât penalitatea pentru perioada integrală de la data scadenței.

5. La data de 15 decembrie 2022 Victor Tîron a depus cerere reconvențională către Roman Sergiu prin care a solicitat declararea nulității recipisei din 24 ianuarie 2019 și nulității contractului de împrumut din 11 iulie 2019, încasarea cheltuielilor de judecată (f.d.50-54).
6. La 26 mai 2023 Victor Tîron a depus cerere privind scutirea de plata taxei de stat la înaintarea cererii reconvenționale, invocând imposibilitatea achitării acesteia (f.d.68).
7. Prin încheierea Judecătoriei Soroca, sediul Florești din 02 august 2023 s-a respins cererea lui Victor Tiron privind scutirea de plata taxei de stat la înaintarea cererii reconvenționale, nu s-a dat curs cerereii reconvenționale și s-a acordat lui Victor Tîron termen de 25 zile din momentul primirii încheierii pentru prezentarea dovezii de plată a taxei de stat în mărime de 24900 lei.
8. La 01 aprilie 2024 avocatul Angela Procopciuc în interesele lui Victor Tîron a depus cerere privind amânarea ședinței de judecată, scutirea de plata taxei de stat, acceptarea pe rol a cererii reconvenționale (f.d.99).
9. Prin încheierea Judecătoriei Soroca, sediul Florești din 02 aprilie 2024 s-a respins cerința lui Victor Tîron privind scutirea de plata taxei de stat la înaintarea cererii reconvenționale, s-a lăsat fără curs cererea reconvențională și s-a acordat termen de 10 zile din momentul primirii încheierii pentru lichidarea neajunsurilor (f.d.103-104).
10. Prin încheierea Judecătoriei Soroca, sediul Florești din 07 iunie 2024 cererea reconvențională înaintată de Vctor Tîron către Sergiu Roman privind declararea nulității actului juridic, s-a restituit în conformitate cu prevederile art. 171 alin.2) CPC (f.d.108).
11. În cadrul ședinței instanței de fond, la faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare, Victor Tîron a înaintat cerere privind ridicarea excepției de tadivitate, în partea încasării penalității.
12. Prin încheierea judecătoriei Soroca, sediul Florești din 20 iunie 2024 cererea înaintată de Victor Tiron privind excepția de tardivitate a acțiunii în partea încasării penalității, a fost respinsă ca neîntemeiată.

Poziția instanței de fond:

13. Prin hotărârea judecătoriei Soroca, sediul Florești din 09 iulie 2024 acțiunea civilă a fost admisă integral. S-a încasat din contul lui Victor Tîron în beneficiul lui Sergiu Roman datoria în baza recipisei din 24.01.20219 în mărime de 20 000 euro, penalitatea în baza recipisei din 24.01.2019 în mărime de 13 760 euro, datoria în baza contractului de împrumut din 11.07.2019 în mărime de 30 000 euro și penalitatea în baza contractului de împrumut din 11.07.2019 în mărime de 30 000 euro, în total suma de 93 760 euro, în valută națională la cursul oficial al BNM din data executării. S-a încasat din contul lui Victor Tîron în beneficiul lui Sergiu Roman cheltuielile judiciare formate din taxa de stat aferentă acțiunii în mărime de 25 000 lei și cheltuieli pentru asistență juridică în mărime de 1 200 lei, în total suma de 26 200 lei.

Solicitarea apelantului:

14. Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, la data de 17 iulie 2024, avocatul Angela Procopciuc în interesele lui Victor Tîron a depus apel nemotivat împotriva hotărârii instanței de fond prin care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii prin emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea înaintată de Sergiu Roman să fie respinsă, cu constatarea nulității absolute a actelor juridice ce formează obiectul litigiului dat.
15. Prin încheierea Colegiului civil al Curții de Apel Bălți din 01 octombrie 2024, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Victor Tîron, s-a comunicat apelantului despre necesitatatea prezentării a cererii de apel motivate și a bonul de plată a taxei de stat.
16. La 18 noiembrie 2024 apelantul Victor Tîron reprezentat de avocatul Angela Procopciuc a înlăturat neajunsurile reținute în încheierea din 01.10.2024 și a depus cererea de apel motivată prin care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii, cu pronunțarea unei noi decizii prin care acțiunea înaintată de Sergiu Roman privind încasarea datoriei să fie respinsă ca nefondată, iar în partea penalităților să fie respinsă ca tadivă, admiterea acțiunii reconvenționale înaintată de Victor Tîron privind nulitatea absolută a actelor juridice.

Argumentele părților:

17. În motivarea cererii de apel s-a invocat că, Victor Tîron nu recunoaşte existenţa raporturilor juridice de împrumut, ori, careva sume băneşti de facto nu au fost împrumutate, iar recipisa din 24.01.2019 şi contractul de împrumut din 11.07.2019 sunt acte simulate cu scopul de a ascunde o altă tranzacţie de împrumut, care a fost încheiată anterior între Sergiu Roman şi părinţii lui Victor Tîron - Leonid Tîron.
18. Ma reține că Sergiu Roman cu Leonid Tîron a incheiat un contract de împrumut nr.14803 la 27.07.2015 în mărime de 15 mii euro, cu termen de rambursare de pînă la 25.12.2015, iar în contul garantării executării obligaţiilor a fost încheiat contractul de ipotecă nr. 14807 din 28.07.2015 pe bunurile imobile - terenuri agricole cu drept de proprietate a lui Leonid Tîron şi Valentina Tîron. Prin Acordul adiţional nr.5270 din 23.12.2015 între părţile contractante s-a stabilit un termen nou definitiv de rambursare a sumei împrumutate-25.05.2016. De la data expirării termenului de rambursare pînă la înaintarea acţiunii civile în judecată la 24.05.2021 privind exercitarea dreptului de ipotecă, reclamantul nu s-a adresat în judecată privind încasarea forţată a datoriei de 15 mii euro, termenul de 3 ani de adresare în judecată în acest sens expirînd la 25.05.2019.
19. Conform contractului de ipotecă nr.14807 din 28.07.2015, autentificat de notarul Plăcintă Sergiu, înregistrat la OCT în aceeaşi zi, întru garantarea obligaţiunilor de imprumut, au fost ipotecate terenuri agricole situate în r.Floreşti s.Zarojeni, evaluate la suma de 15 mii euro, valoarea de piaţă al bunurior gajate evaluate de SRL Evaltim-Grup fiind de 41.135,00 euro, pe termen de până la 26.05.2016. În p.1.9 al contractului de ipotecă este specificată garantarea a sumei împrumutate cît şi a dobînzilor de întîrziere, penalităţilor, rezultate din contractul de împrumut. Intrucât termenul de rambursare a împrumutului a expirat la 26.05.2019, iar acţiunea civilă în judecată nu a fost înaintată, avînd în vedere curgerea termenului de prescripţie de încasare a datoriei, dar şi de exercitare a dreptului de gaj de 3 ani prevăzut de lege,

conform art.267 şi art. 272 CC, Sergiu Roman a venit cu propunerea faţă de feciorul lui Leonid și Valentina Tîron (care se aflau peste hotarele țării), Victor Tîron cu propunerea de a reînnoi relaţiile de împrumut pe suma împumutată de tatăl său, astfel, ca bunurile ipotecate să fie scoase din gaj, vîndute, iar datoria să fie restituită de Victor Tîron. Acesta cunoştea despre datoria tatălui său şi gajarea bunurilor imobile întru garantarea obligaţiilor sale, precum şi faptul că datoria de bază a fost restituită, însă, penalităţile au fost suficient de mari, nerestituite, deaceea a fost deacord să întocmească un contract simulat pe numele său privind împrumutul a 20 mii euro, fapt pentru ce a întocmit şi o recipisă la 24.01.2019, indicînd că suma a fost primită pînă la încheierea contractului de împrumut. La 11.07.2019 a fost încheiat contractul de imprumut între Sergiu Roman şi Victor Tîron, dar deja la cererea lui Sergiu Roman a fost inclusă suma de 30 mii euro pe motive că să fie incluse şi penalităţile la sumele împrumutate părinţilor, adică 15 mii euro cu titlu de datorii şi 15 mii cu titlu de penalităţi şi dobînzi de întîrziere. În realitate însă, o sumă de 30 mii euro nu a fost împrumutată de către Victor Tîron niciodată, Sergiu Roman nici nu avea aşa sume de bani.

20. Însă, din motiv că restricţiile de gaj nu au fost scoase din cadastru, deşi, Victor Tîron dispunea de procură de la părinţii săi din 18.09.2020 cu drept de realizare a terenurilor agricole ipotecate, apelantul nu a putut să înstrăineze aceste bunuri şi să-i achite penalităţile şi dobînzile datorabile ale părinţilor săi faţă de Sergiu Roman. Între părţile litigioase a început un conflict şi la 24.05.2021 Sergiu Roman a acţionat pe Leonid Tîron și Valetina Tîron în judecată privind exercitarea dreptului de gaj, ori, o acţiune de încasare a datoriei nefiind înaintată pe motivul expirării termenului de prescripţie, cauza fiind pusă pe rol la judecătoria Floreşti. În cadrul judecării cauzei civile la acţiunea lui Sergiu Roman fată de Leonid și Valentina Tîron a fost invocată pretenţia de tardivitate, conform art. 186-1 CPC, ulterior şi acţiunea reconvenţională de încetarea deptului de gaj din 19.07.2021, încheierea judecătorească fiind pronunţată numai la 19.05.2022.
21. Observînd invocarea tardivităţii de către partea opusă, Sergiu Roman la 08.09.2021 l-a acţionat şi pe Victor Tîron în judecată pe motivul neexecutării datoriilor de împrumut din 24.01.2019 şi din 11.07.2019, circa peste un an. Deşi, termenul de rambursare a datoriilor a expirat la 24.03.2019 si 11.10.2019 corespunzător. Se presupune că dacă actele de împrumut nu erau simulate, cu intenţia de a ascunde un alt act juridic, Sergiu Roman putea încă la expirarea termenilor indicaţi mai sus să iniţieze acţiune în judecată, însă, acesta l-a acţionat peste un an de zile.
22. Un alt aspect al simulării actului de împrumut dintre Sergiu Roman şi Victor Tîron denotă chiar contextul Recipisei din 24.01.2019 în care Victor Tîron scrie că banii în sumă de 20 mii euro le-a primit pînă la încheierea contractului de împrumut, acelaş fapt este indicat şi în contractul de împrumut din 11.07.2019, de unde rezultă, că recipisa este o simplă confirmare a sumei împrumutate, iar contractul urma a fi încheiat ulterior. Iar deja la 11.07.2019 se încheie contractul de împrumut pe 30 mii euro ce include precum că acelea 20 mii euro şi încă 10 mii euro penalităţile, dar în act se indică că este un nou obiect de împrumut în mărime de 30 mii euro, fără a se

specifica care este datorie și care penalitate. Nici în Recipisa din 24.01.2019, nici în contractul din 11.07.2019 nu se indică nici numărul, nici seria bancnotelor banilor imprumutati (euro), fiind doar indicat că față de aceste ”cupiure” nu are pretenţii Victor Tîron. Totodată, încheierea actelor juridice a fost determinată de comportamentul dolosiv sau viclean al uneia din părţi şi anume a lui Sergiu Roman, care l-a asigurat pe Victor Tîron că nu se va adresa în judecată cu acţiune privind exercitarea dreptului de gaj şi estima că actul juridic dat este avantajos pentru Tîron Victor. Or, valoarea bunurilor ipotecate întrecea de câteva ori datoriile, respectiv este mai avantajos de a semna recipisă şi contract de împrumut, pe suma de 30 mii euro, decît a pierde terenurile agricole de peste 60 mii euro.

23. Mai evocă că, în cazul de față Sergiu Roman a trecut sub tăcere anumite împrejurări la a căror dezvăluire cealaltă parte nu ar mai fi încheiat actul juridic, şi anume, cunoscând de faptul că termenul de prescripţie de adresare în judecată expirase încă la 26.05.2019 şi respectiv Sergiu Roman nu avea nici o şansă de a încasa datoria pretinsă din contul părinţilor săi, dar mai ales de exercitat dreptul de ipotecă, se invocă anularea actului juridic deoarece a fost încălcat principiului bunei-credinţe, iar Tîron Victor nu se putea aştepta ca cealaltă parte să dezvăluie aceste împrejurări.
24. Deci, un alt motiv de nulitate absolută este încheierea actului juridic prin comportament dolosiv şi viclean. Despre faptul că a fost acţionat în judecată Victor Tîron a cunoscut la 28.02.2022 cînd a depus cerere de amânare a şedinţei de judecată, solicitind termen pentru angajarea unui avocat, studierea acţiunii civile, prezentarea materialelor, ori, copia acţiunii civile si anexele nu le-a recepţionat niciodată, fiind expediate pe o adresă care nu locuieşte. Nici la 30.06.2022, cînd avocatul angajat a lui Victor Tîron a intervenit în cauza civilă, copia acţiunii nu a fost eliberată avocatului, care a făcut copii şi cunoştinţă doar la 12.12.2022.
25. Mai reține că, termenul de invocare a nulităţii actului juridic pe motiv de dol conform art.230 CC este de 6 luni de la data când a cunoscut sau trebuia să cunoască despre temeiul anulării. Astfel la 30.06.2022 când avocatul lui Victor Tîron a depus mandat la dosarul civil se prezumă că din această data urma să facă cunoştinţă cu acţiunea civilă şi respectiv şi Victor Tîron prin intermediul avocatului său trebuia să cunoacă despe temeiul anulării acului juridic. Din 30.06.2022 calculînd termenul de 6 luni p/u nulitatea actului juridic prin dol, expiră la 30.12.2022, nefiind încălcat la depunerea cererii reconventionale.
26. Alăturat invocând nulitatea actului, a menționat că în cazul existentei mai multor motive de nulitate, instanţa urmează să le verifice separat şi să motiveze admiterea sau respingerea pe fiecare capăt de pretenţie, ori, pot fi unele admise, iar altele respinse, chiar şi cînd sunt motive de nulitate absolută cu cele de nulitate relativă, cu excepţia cînd aceste temeiuri nu se contrazic după scop.
27. În continuare invocă că, cât privește pretențiile invocate în afara şedinţei de pregătire şi despre majorarea penalităţilor şi dobînzilor de întîrzire, acestea nu pot fi retinute de instanţă nu numai din consideientul că nu sunt achitate taxele de stat şi de timbru reieşind din cerinţele Legii taxei de stat, dar şi din cerinţele art.185 CPC care stabilesc actele judecătorului de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare. Respectiv cererile

de majorare (modificare) a pretenţiilor privitor la dobînzile de întîrzierile, penalităţile şi reieşind din cerinţele art.60 al.2-1 CPC(drepturi speciale) constituie o acţiune nouă care poate fi obiect de adresare în judecată în ordine generală, în care să fie achitate taxele de stat şi de timbru, acordată posibilitatea pîrţii pîrîte să înainteze cereri privind excepţia de tardivitate, referinţe, probe, calculi, etc... întru respectarea dreptului la un proces echitabil şi contradictorial, egalităţii armelor în procesul civil.

28. Ba mai mult, reieşind din cerinţele art.166 CPC orice cerere de modificare a pretenţiilor inclusiv de majorare, urmează să întrunească caracterul unei cereri de chemare in judecată a reclamantului persoană fizică, care este asistat în judecată de un avocat şi trebuie să fie în formă scrisă, dactilografiată si depusă prin intermediul rogramului integrat de gestionare a dosarelor, cu semnătură corespunzătoare (olografă sau electronică avansată calificată). Respectiv așa cerinţe înaintate de avocatul reclamantului în şedinţa de dezbateri judiciare în fond prin încheieri protocolare se restituie ca depuse contrar normelor de procedură menţionate mai sus.
29. Adițional reține că, pretenţia reclamantului privitor la cheltuielile avocatului, care a acordat asistenţă juridică în faza extrajudiciară Iulian Rudei conform bonului de plată din 27.05.2023, mandatul avocațional din aceeaşi dată, în care este indicată asistența juridică pentru cererea de chemare în judecată a lui Sergiu Roman vs Victor Tîron de încasarea datoriei din contractului de împrumut, pe suma de 1200 lei, se pretinde că potrivit art.94,96 CPC , reclamantul Sergiu Roman ar fi în drept să ceară cheltuielile de asistentă juridică dacă acesta a fost reprezentat în judecată de acest avocat. Respectiv avocatul Iulian Rudei nu a acordat asistenţă juridică în procesul de judecată nici din procedura judecătorului S.Bucur, nici la E.Marandici, de aceea urmează a fi respinse ca nefondate, ne mai vorbind că nu a fost prezentat nici un Boderou de calcul, Lista orelor lucrate pentru a verifica măsura în care acestea au fost reale, necesare şi rezonabile.
30. Pretinde că, soluţionînd cauza în fond judecata a manifestat o tendinţă de a nu aprecia pretenţiile pîrîtului din acţiunea reconvenţională, refuzînd neîntemneiat de la scutirea parţială la plata taxei de stat, care s-a soldat prin încheierea CAB din 30.07.2024 prin care Victor Tîron a fost scutit de la plata taxei de stat în acţiunea reconvenţională, cu dispunerea la restituirea spre examinare în instanţa de fond. Însă, instanța a continuat examinarea cauzei în fond doar la acţiunea lui Sergiu Roman privind încasarea datoriei, neaşteptînd soluţia instantei de apel din 30.07.2024, astfel, fondul cauzei a fost examinat în lipsa circumstanţelor importante invocate în acţiunea reconvenţională privind nulitatea actului juridic în baza căruia se încasează datoria de bază. Din cele relatate se pretinde că instanţa de judecată nu a constatat şi elucidat pe deplin circumstanţele importante pentru soluţionarea cauzei - temei de casare a hotărîrii judecătoreşti indicate în lit.a) art.386 CPC.
31. La fel reține că, circumstanțele privitor la fictivitatea actului juridic nu au fost elucidate de către instanţa de judecată, care nu a aşteptat soluţia instanei de apel(recurs) privind primirea acțiunii reconvenţionale spre examinare de comun cu acţiunea de bază şi constituie temei de anulare a hotărîrii judecătoreşti din 09.07.2024.

32. Alăturat a menționat că, prin cerere separată apărarea pîrîtului a înaintat o cerere privind ridicarea excepției de tardivitate în corespundere cu art.186-1 CPC, care s-a soldat cu încheiere de respingere, ce nu poate fi contestată separat ci doar odată cu fondul. Astfel, observând invocarea tardivităţii de către partea opusă, dar şi avînd în vedere doar pretenţia privitor la exercitarea dreptului de gaj, Sergiu Roman la 08.09.2021 la acționat pe Victor Tîron în judecată pe motivul neexecutăii datoriilor de împrumut din 24.01.2019 și din 11.07.2019, mai bine de 2 ani de la data cînd este stipulată în actele juridice de împrumut, termenul de rambursare a datoriilor a expirat la 24.03.2019 și 11.10.2019 corespunzător, iar penalitatea - 6 luni, urmînd a fi calculată din 24.03.2019 și expirată la 24.08.2019- acţiunea fiind depusă la 06.09.2021- cu termen de prescripţie expirat.
33. Din data depunerii acțiunii privind încasarea datoriei, în partea penalității de întârziere-06.09.2021 urmează a fi aplicați termenii speciali ai prescripției extinctive de 6 luni stabilite la art. 268 Cod civil redacția 2002.
34. Mai consideră apelantul că, instanța de fond a aplicat normele de drept care nu urmau a fi aplicate speței, având în vedere principiul neretroactivității legii civile, adică aplicarea legii civile ale celei existente în momentul stabilirii raportului juridic, iar la încheierea obligației contractuale de rambursare a datoriei nu urmează a fi aplicată legea civilă nouă mai gravă, deoarece se încalcă principiul dat și în contractul de împrumut pe care apelantul îl consideră simulat, nu este stabilit că se aplică legea guvernată la momentul stabilirii obligației de rambursare a datoriei.
35. Referitor la cheltuielile de asistență juridicdă menționează că, avocatul Rudei Lilian nu a fost la nici o ședință de judecată, iar la etapa extrajudiciară, nu este temei legal de a fi încasate cheltuielile de asistență juridică, or, la materialele cauzei nu s-a anexat borderoul de calcul.
36. În ședința instanței de apel, reprezentantul apelantului Victor Tîron, avocatul Angela Procopciuc a susținut cererea de apel în mod integral cu toate motivele invocate.
37. Reprezentantului intimatului Sergiu Roman, avocatul Oleg Lozan a solicitat respingerea apelului cu menținerea hotărârii instanței de fond.

Aprecierea instanstanței de apel:

38. Analizând legalitatea și temeinicia hotărârii atacate, temeiurile invocate în apel, examinând înscrisurile, audiind participanții la proces Colegiul judiciar consideră necesar să admită apelul din următoarele motive:
39. În conformitate cu art.362 alin.1) CPC, termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunţării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel.
40. Instanța de apel constată că judecătoria Soroca, sediul Florești a pronunțat dispozitivul hotărârii la 09 iulie 2024, iar cererea de apel fost declarată la 17 iulie 2024, prin urmare în termenul legal.
41. În conformitate cu art. 385 lit.”b” CPC, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să modifice hotărîrea primei instanţe.
42. În conformitate cu art. 386 alin.1) lit. ”d” CPC, hotărârea primei instanţe se casează sau se modifică de instanța de apel, dacă normele de drept material sau normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat.

43. Conform art.5 CPC, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanța de judecată în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile şi interesele legitime.
44. Conform prevederilor art.9 alin.1) şi alin. 2), lit. a) Codul civil, drepturile şi obligaţiile civile apar în temeiul legii, precum şi în baza actelor persoanelor fizice şi juridice care, deşi nu sînt prevăzute de lege, dau naştere la drepturi şi obligaţii civile, pornind de la principiile legislaţiei civile.Drepturile şi obligaţiile civile apar din contracte şi din alte acte juridice.
45. Conform art. 10 alin. (1) Cod civil, persoanele fizice şi juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile şi să își execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică şi cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă până la proba contrară.
46. Potrivit art. 15 alin. (1) Cod civil, apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară.
47. În fapt s-a constat că, reclamantul Sergiu Roman a depus prezenta cerere de chemare în judecată către pârâtul Victor Tîron prin care a solicitat încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată.
48. Fiind investită cu examinarea cauzei în fond, prima instanţă prin hotărârea din 09 iulie 2024 a admis acțiunea civilă în mod integral.
49. Nefiind de acord cu hotărârea instanței de fond, Victor Tîron reprezentat de avocatul Angela Procopciuc a contestat-o cu apel.
50. În conformitate cu dispozițiile art.373 alin.1,2 Cod de procedură civilă, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces.
51. În conformitate cu art.130 alin.1-3 din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multiaspectuală, completă, nepărtinitoare și nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul și interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege. Nici un fel de probe nu au pentru instanța judecătorească o forță probantă prestabilită fără aprecierea lor. Fiecare probă se apreciază de instanță privitor la pertinența, admisibilitatea, veridicitatea ei, iar toate probele în ansamblu, privitor la legătura lor reciprocă și suficiența pentru soluționarea cauzei.
52. Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres, obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite și este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.
53. Potrivit regulilor unui proces echitabil, reținând-se rolul determinant al concluziilor instanței de apel, ultima are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi

sunt supuse aprecierii și să nu se limiteze la însușirea motivelor instanței inferioare (Hirro Balani contra Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis vs Grecia nr. 21522/93 din 29.05.1997 §43).

54. Din suportul probator anexat la materialele cauzei rezultă că, la data de 24 ianuarie 2019 apelantul Victor Tîron a luat cu împrumut de la intimatul Sergiu Roman, bani în sumă de 20 000 euro, care urmau a fi rambursați până la data de 24.03.2029, totodată în recipisă fiind stipulat faptul că în caz de întârziere a plății datoriei împrumutatul va achita o penalitate de 0,4% pentru fiecare zi de întârziere, fapt confirmat prin recipisa în original, contrasemnată de către părți anexată la materialele cauzei (f.d.7).
55. Ulterior, la data de 11 iulie 2019 între Victor Tîron și Sergiu Roman a fost încheiatul contractul de împrumut potrivit căruia Sergiu Roman a împrumutat lui Victor Tîron suma de 30 000 euro, cu termenul final de rambursare la data de 11 octombrie 2029, totodată conform prevederilor contractuale fiind stipulat faptul că în caz de întârziere a plății datoriei împrumutatul va achita o penalitate de 0,4% pentru fiecare zi de întârziere (f.d.9, vol.II).
56. În termenul stabilit în recipisa din 24.01.2019 și în contractul de împrumut din 11 iulie 2019 apelantul Victor Tîron nu a restituit împrumutul, și prin urmare prin notificările din 07.07.2021 intimatul Sergiu Roman a solicitat apelantului Victor Tîron restituirea împrumutului (f.d.11-12, vol.II), notificări care au fost lăsate fără răspuns, fapt ce a generat înaintarea prezentei acțiuni în judecată.
57. Astfel, obiectul juridic litigios dedus judecăţii constituie încasarea datoriei în temeiul contractului de împrumut ce rezultă din recipisa de împrumut din 24.01.2019 și din contractul de împrumut din 11.07.2019.
58. La acest capitol, instanța de apel concretizează că prin Legea nr.133 din 15.11.2018 s-a modernizat Codul civil şi s-au modificat unele acte legislative.
59. Articolul 7 alin.1 Cod civil, în redacția din 01.03.2019 statuează că legea civilă nu are caracter retroactiv. Ea nu modifică şi nici nu suprimă condiţiile de constituire a unei situaţii juridice constituite anterior, nici condiţiile de stingere a unei situaţii juridice stinse anterior. De asemenea, legea nouă nu modifică şi nu desfiinţează efectele deja produse ale unei situaţii juridice stinse sau în curs de realizare.
60. Potrivit prevederilor alin.4, 5 art. 7 Cod civil (4) În cazul situaţiilor juridice contractuale în curs de realizare la data intrării în vigoare a legii noi, legea veche va continua să guverneze natura şi întinderea drepturilor şi obligaţiilor părţilor, precum şi orice alte efecte contractuale, dacă legea nouă nu prevede altfel. (5) În situaţiile prevăzute la alin.(4), dispoziţiile legii noi se aplică modalităţilor de exercitare a drepturilor sau de executare a obligaţiilor, precum şi de înstrăinare, preluare, transformare sau de stingere a acestora. De asemenea, dacă legea nouă nu prevede altfel, clauzele unui act juridic încheiat anterior intrării în vigoare a legii noi contrare dispoziţiilor ei imperative sunt, de la această dată, lipsite de orice efect juridic.
61. Respectiv, speței sunt aplicabile dispozițiile Codului civil atât până la modernizare ce ține încasarea datoriei ce rezultă din recipisa de împrumut din 24.01.2019 cât și după în redacția Legii din 01.03.2019 ce ține de încasarea datoriei ce rezultă din contractul de împrumut din 11.07.2019.

62. Astfel, cu referire la pretenția privind încasarea datoriei în temeiul contractului de împrumut ce rezultă din recipisa de împrumut din 24.01.2019, Colegiul civil reține următoarele.
63. Conform art.512 alin.(1) Codul civil RM *(în vigoare la data constituirii situației juridice)*, în virtutea raportului obligaţional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestaţii, iar debitorul este ţinut să o execute. Prestaţia poate consta în a da, a face sau a nu face.
64. Conform art.513 alin.(1) Codul civil RM *(în vigoare la data constituirii situației juridice)*, debitorul şi creditorul trebuie să se comporte cu bună-credinţă şi diligenţă la momentul naşterii, pe durata existenţei, la momentul executării şi stingerii obligaţiei.
65. Conform art.514 Codul civil RM *(în vigoare la data constituirii situației juridice)*, obligaţiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) şi din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condiţiile legii.
66. Conform art.572 alin.(1) Codul civil RM *(în vigoare la data constituirii situației juridice)*, temeiul executării rezidă în existenţa unei obligaţii. Alin.(2) Obligaţia trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credinţă, la locul şi în momentul stabilit.
67. Colegiul civil notează că prin natura sa, raportul juridic obligațional este menit să producă efecte juridice. Efectul general al oricărei obligații este de a da creditorului dreptul de a obține de la debitor îndeplinirea exactă a prestației la care s-a obligat. Obligațiile se consideră executate în mod corespunzător, dacă sunt respectate toate condițiile prevăzute în actul din care au luat naștere, precum ar fi cele privitoare la obiectul, subiectele, locul, timpul și modul de executare.
68. Potrivit art.666 alin.(1) Codul civil RM, contract este acordul de voinţa realizat între două sau mai multe persoane prin care se stabilesc, se modifică sau se sting raporturi juridice.
69. Conform art. 867 alin.1) Cod civil *(în vigoare la data constituirii situației juridice)*, prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părţi (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie bani în aceeaşi sumă sau bunuri de acelaşi gen, calitate şi cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date.
70. Din esenţa şi natura juridică a contractului de împrumut rezultă că acest contract este un acord de voinţă între împrumutător şi împrumutat, un contract translativ de proprietate, real, de regulă gratuit, dacă legea sau contractul nu prevede altfel, sinalagmatic.
71. Părţi în contractul de împrumut pot fi atât persoane fizice, cât şi juridice.
72. Astfel, contractele de împrumut reprezintă convenţia dintre două sau mai multe persoane, în scopul de a produce efecte juridice care dă naşterii unui raport juridic. Încheierea contractelor este guvernată de principiul libertăţii contractuale, deoarece orice contract este creaţia unei voinţe umane. Principiul libertăţii contractuale se exprimă şi prin aceea că o persoană poate încheia orice fel de contract, poate să determine prin voinţa sa clauzele contractuale şi efectele pe care contractul urmează

să le producă. De asemenea, părţile pot să modifice sau să stingă obligaţiile exprimate în contract.

73. Conform art. 871 CC al RM, împrumutatul trebuie să restituie împrumutul în termenul şi în modul stabilit în contract.
74. Prin urmare la caz, contractul de împrumut ce rezultă din recipisa din 24 ianuarie 2019, fiind un contract sinalagmatic, ce se caracterizează prin reciprocitatea și interdependența drepturilor și obligațiilor ce-i revin celor două părți, generează drepturi și obligații corelative pentru fiecare parte contractantă.
75. La caz Colegiul civil reține că, instanța de fond just a reținut că, Sergiu Roman şi-a onorat obligaţia asumată în baza contractului de împrumut rezultat din recipisa din 24 ianuarie 2029 şi a transmis apelantului Victor Tîron suma de 20 000 Euro nominalizați în recipisă.
76. La rândul său, în termenii stabiliţi, Victor Tîron nu şi-a onorat obligaţiile asumate şi nu a restituit suma împrumutată, acţionând cu rea-credinţă faţă de reclamant.
77. Astfel, în cazul în care Victor Tîron nu și-a executat obligațiile ce-i reveneau în temeiul contractului de împrumut încheiat cu Sergiu Roman la data de 24 ianuarie 2029, ultimul, în temeiul normelor invocate, are un drept de creanță față de acesta.
78. În circumstanțele date, Colegiul Civil consideră legală şi întemeiată concluzia instanţei de fond materializată în hotărârea contestată privind încasarea datoriei în mărime de 20 000 euro în baza recipisei din 24 ianuarie 2019, or, obligația apelantului la restituirea împrumutului rezidă din recipisa semnată la 24.01.2019, conform căreia suma de 20 000 Euro urmau a fi restituiți în termen de 2 luni, însă în termenul dat apelantul nu și-a onorat obligațiunile contractuale de restituire a împrumutului, prin urmare a admis o datorie în sumă de 20 000 Euro.
79. Cu referire la pretenția privind încasarea datoriei în temeiul contractului de împrumut din 11 iulie 2019, Colegiul civil reține următoarele.
80. În conformitate cu art. 774 alin. 1) Cod civil, în virtutea raportului obligaţional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestaţii, iar debitorul este ţinut să o execute. Prestaţia poate consta în a da, a face sau a nu face.
81. Conform art. 775 alin. (1) Cod civil, debitorul şi creditorul trebuie să se comporte cu bună-credinţă la momentul naşterii, pe durata existenţei, la momentul executării şi stingerii obligaţiei.
82. Potrivit art. 776 Codul civil, obligaţiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) şi din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condiţiile legii.
83. Potrivit art. 1242 alin.1) și alin.2) Cod Civil, prin contractul de împrumut o parte (împrumutător) se obligă să dea în proprietate celeilalte părţi (împrumutatul) bani sau alte bunuri fungibile, iar aceasta se obligă să restituie banii în aceeaşi sumă sau bunuri de acelaşi gen, calitate şi cantitate la expirarea termenului pentru care i-au fost date. Contractul de împrumut este gratuit dacă legea sau contractul nu prevede altfel.
84. În temeiul art.992 alin. (1) din Codul Civil, contract este acordul de voinţă realizat între două sau mai multe persoane prin care se stabilesc, se modifică sau se sting raporturi juridice, iar potrivit art.993 alin.(2), părţile contractante pot încheia în mod liber, în limitele dispoziţiilor legale imperative, contracte şi pot stabili conţinutul lor.

85. Astfel, din cele enunțate mai sus rezultă că la caz s-a constat cu certitudine că la 11 iulie 2019 între Victor Tîron și Sergiu Roman a fost încheiatul contractul de împrumut potrivit căruia Sergiu Roman a împrumutat lui Victor Tîron suma de 30 000 euro, cu termenul final de rambursare la data de 11 octombrie 2029, totodată conform prevederilor contractuale fiind stipulat faptul că în caz de întârziere a plății datoriei împrumutatul va achita o penalitate de 0,4% pentru fiecare zi de întârziere.
86. În termenii stabiliţi, apelantul Victor Tîron nu şi-a onorat obligaţiile asumate în contractual de împrumut din 11 iulie 2019 şi nu a restituit sumele împrumutate.
87. Conform prevederilor art. 861 alin.1), 2) Cod civil, în cazul în care termenul de executare a obligaţiei nu este determinat şi nici nu rezultă din natura acesteia, creditorul are dreptul de a pretinde oricînd executarea ei, iar debitorul este îndreptăţit să o execute oricînd. Dacă datoria de a executa imediat nu rezultă din lege, contract sau din natura obligaţiei, debitorul trebuie să execute obligaţia în termen de 7 zile din momentul primirii facturii sau a unei cereri echivalente din partea creditorului. Introducerea acţiunii în justiţie faţă de debitor se asimilează cererii de executare din partea creditorului.
88. Reiterând normele legale citate mai sus, Colegiul Civil reţine că, necătând la faptul că, intimatul Sergiu Roman a solicitat apelantului Victor Tîron de a-i fi restituit împrumutul, acestea nu s-au soldat cu succes.
89. În corespundere cu art. 858, alin. (2) Codul civil, obligaţia trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credinţă, la locul şi în momentul stabilit.
90. Potrivit art.901 alin.5) Cod civil, înseamnă orice abatere, cu sau fără justificare, de la executarea corespunzătoare a obligației și include neexecutarea totală sau parțială a obligației, executarea necorespunzătoare sau cu întîrziere a obligației.
91. Colegiul reține că potrivit materialelor cauzei se atestă cu certitudine că, apelantul Victor Tîron nu și-a executat obligațiile ce-i reveneau în temeiul contractului de împrumut încheiat cu Sergiu Roman la data de 11 iulie 2019, astfel încât ultimul, în temeiul normelor invocate, are un drept de creanță față de apelantul Vicor Tîron.
92. Astfel, reieșind din înscrisurile prezentate, se evidențiază că suma totală a împrumutului în baza contractului de împrumut din 11 iulie 2019 a constituit suma de 30 000 euro, apelantul Victor Tîron n-a achitat nici o parte din corpul împrumutului, astfel, instanța de fond just a admis pretenția reclamantului Sergiu Roman privind încasarea împrumutului în mărime de 30 000 euro.
93. Alăturat, Colegiul civil reține că prin acțiunea depusă reclamantul Sergiu Roman a mai solicitat și încasarea penalității în mărime de 13 760 euro rezultate din neexecutarea contractului de împrumut-recipisa din 24 ianuarie 2019 și penalitatea în mărime de 30 000 euro rezultată din neexecutarea contractului de împrumut din 11 iulie 2019.
94. Conform art. 602 Cod Civil *(în vigoare la data constituirii situaţiei juridice)*, 1) În cazul în care nu execută obligaţia, debitorul este ţinut să-l despăgubească pe creditor pentru prejudiciul cauzat astfel dacă nu dovedeşte că neexecutarea obligaţiei nu-i este imputabilă. (2) Neexecutarea include orice încălcare a obligaţiilor, inclusiv executarea necorespunzătoare sau tardivă. (3) Repararea prejudiciului cauzat prin întîrziere sau

prin o altă executare necorespunzătoare a obligaţiei nu-l eliberează pe debitor de executarea obligaţiei în natură, cu excepţia cazurilor cînd, datorită unor circumstanţe obiective, creditorul pierde interesul pentru executare.

95. Conform art. 624 Cod Civil *(în vigoare la data constituirii situației juridice)*, 1) Clauza penală (penalitatea) este o prevedere contractuală prin care părţile evaluează anticipat prejudiciul, stipulînd că debitorul, în cazul neexecutării obligaţiei, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun. (2) Prin clauză penală se poate garanta numai o creanţă valabilă. (3) Clauza penală poate fi stipulată în mărime fixă sau sub forma unei cote din valoarea obligaţiei garantate prin clauza penală sau a părţii neexecutate.
96. Potrivirt art. 947 alin.1) Cod civil, clauza penală este o prevedere contractuală prin care părţile evaluează anticipat prejudiciul, stipulînd că debitorul, în cazul neexecutării obligaţiei, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (penalitate).
97. Astfel, prin clauza penală, părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că împrumutatul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită împrumutătorului o sumă de bani.
98. În speță părțile au convenit referitor la stabilirea unei clauze penale prin recipisa din 24.01.2019 și anume împrumutatulVictor Tîron s-a obligat să achite o penalitate în mărime de 0,4% din suma datoriei pentru fiecare zi de întîrziere, totodată părțile au convenit referitor la stabilirea unei clauze penale în mărime de 0,4% din suma datoriei pentru fiecare zi de întîrziere, prin pct. 6 din contractul de împrumut din 11 iulie 2019.
99. Astfel, ținând cont de faptul că apelantul nu a restituit în termen împrumutul acordat la data de 24 ianuarie 2019 și împrumutul acordat la data de 11 iulie 2019, instanța de fond just a reținut că Victor Tîron urmează să achite și penalitatea în baza contractelor de împrumut reținute mai sus, însă la acest capitol instanța de fond în mod eronat a apreciat mărimea penalității dispuse spre încasare în cuantum de 13 760 euro și 30 000 euro.
100. Conform prevederilor art. 630 alin.1) CC *(în vigoare la data constituirii situației juridice),* în cazuri excepţionale, luându-se în considerare toate împrejurările, instanţa de judecată poate dispune reducerea clauzei penale disproporţionat de mari. La reducerea clauzei penale, trebuie să se ţină cont nu numai de interesele patrimoniale, ci şi de alte interese, ocrotite prin lege, ale creditorului.
101. Iar potrivit prevederilor art. 953 Cod civil, în cazuri excepţionale, luîndu-se în considerare toate împrejurările, instanţa de judecată poate dispune, la cererea debitorului, reducerea penalităţii disproporţionat de mari. La reducerea penalităţii, trebuie să se ţină cont nu numai de interesele patrimoniale, ci şi de alte interese, ocrotite prin lege, ale creditorului.
102. Reiterând normele de drept citate supra rezultă că, în cazul unei clauze penale disproporționate, prevăzute în eventualitatea neîndeplinirii obligațiilor de către consumator, sarcina de a acționa în consecință, potrivit dreptului național, astfel încât clauza penală să nu fie opozabilă consumatorului în discuție, revine instanței

naționale. Prin urmare, instanța de judecată se poate sesiza, din oficiu, cu privire la disproporția vădită a penalității.

103. Astfel, în cazul în care clauza penală este disproporţionat de mare și depășește suma datoriei de bază, instanța poate dispune reducerea clauzei penale.
104. Coraborînd prevederile art. 630 Cod Civil *(în vigoare la data constituirii situației juridice*), art. 953 Cod civil la prevederile art. 624 Cod Civil *((în vigoare la data constituirii situației juridice)*, art. 947 Cod civil, Colegiul Civil noteaza că, în contextul unor relații contractuale, prin stabilirea clauzei penale părțile contractante evaluiază anticipat prejudicial care eventual ar fi suportat de către creditor în cazul neexecutării sau executării necorespunzătoare a obligațiilor de către debitor. Deci, rolul clauzei penale este de a compensa eventuale prejudicii real suportate de către creditor și nicidecum de a obține careva avantaje contractuale față de debitor.
105. Revenind la circumstanțele litigiului, Colegiul Civil reiterează că solicitarea intimatului-reclamant de a percepe penalitatea în mărime de 13 760 euro și 30 000 euro din contul apelantului-pîrît este în mod vădit excesivă.
106. Prin urmare, Colegiul Civil ținând cont de faptul neexecutării de către apelantul-pîrît Victor Tîron a obligațiilor de plată a datoriei în termenul stabilit prin contractele de împrumut din 24 ianuarie 2019 și din 11 iulie 2019, fapt ce generează prejudicierea drepturilor și intereselor legitime ale intimatului-reclamant Sergiu Roman prin excluderea unei sume bănești din circuitul economic al acestuia, Colegiul Civil ajunge la concluzia de micșora suma penalității încasate în baza recipisei din 24.01.2019 de la 13 760 Euro la 2000 (două mii) Euro, și suma penalității încasate în baza contractului de împrumut din 11.07.2019, de la 30 000 Euro la 3000 (trei mii) Euro**,** ca fiind rezonabilă și proporțională cu drepturile și interesele ambelor părți ale litigiului, or, legea nu prevede expres limita de reducere a clauzei penale.
107. Referitor la alegațiile apelantului/reprezentantului precum că, acțiunea înaintată de Sergiu Roman urmează a fi respinsă ca tardivă în partea încasării penalității, Colegiul reține că, prin încheierea judecătoriei Soroca, sediul Florești din 20 iunie 2024 cererea înaintată de Victor Tiron privind excepția de tardivitate a acțiunii în partea încasării penalității, a fost respinsă ca neîntemeiată.
108. Potrivit art. 186[1] alin. 2 Cod de procedură civilă, excepția de tardivitate şi, după caz, repunerea în termen se soluționează în şedinţă de judecată, convocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare. Lipsa participanților citați legal nu împiedică examinarea cererilor.
109. Potrivit art. 186[1] alin. 1-3 Cod de procedură civilă, cererile depuse în instanța de judecată peste termenul de prescripție extinctivă, a căror tardivitate a fost invocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare de partea în proces, persoana în a cărei favoare a curs prescripția, de creditorul persoanei sau de către oricare altă persoană care are interes legitim, se examinează în fond doar după examinarea de către instanța de judecată a excepției de tardivitate. Dacă reclamantul a solicitat repunerea în termenul de prescripție sau solicită repunerea odată cu ridicarea excepției, instanța de judecată examinează excepția de tardivitate concomitent cu

cererea de repunere în termen. Excepția de tardivitate şi, după caz, repunerea în termen se soluționează în şedinţă de judecată, convocată în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare. Lipsa participanților citați legal nu împiedică examinarea cererilor. Dacă nu se dispune repunerea în termen şi/sau se admite excepția de tardivitate, instanța de judecată respinge acțiunea ca fiind tardivă printr-o încheiere motivată care poate fi atacată cu recurs.

110. Potrivit art.185 alin.2,3 Cod de procedură civilă, pentru clarificarea tuturor aspectelor legate de pregătirea cauzei pentru dezbateri judiciare, în special a celor referitoare la prezentarea probelor, judecătorul poate convoca părțile în şedinţă de pregătire. În şedinţă de pregătire, participanții la proces pot formula cereri şi demersuri în condițiile legii. În cadrul pregătirii cauzei pentru dezbateri judiciare, participanții la proces pot formula cereri de recuzare a judecătorului, a expertului, a specialistului, a interpretului şi a grefierului, cereri privind completarea temeiului acțiunii, mărirea sau micşorarea cuantumului pretențiilor, completarea acțiunii cu pretenții accesorii sau compensarea valorii obiectului pierdut sau pierit, precum şi cereri de renunțare totală sau parțială la acțiune, recunoaştere totală sau parțială a pretențiilor sau demersuri de conciliere, inclusiv cu ajutorul mediatorului. Formularea cererilor de recuzare la etapa dezbaterilor judiciare este posibilă doar din motive pe care participantul la proces nu le-a cunoscut şi nici nu putea să le cunoască în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare.
111. În conformitate cu dispozițiile art.185 alin.1 lit.n) Cod de procedură civilă, judecătorul, în faza de pregătire a cauzei pentru dezbateri judiciare, îndeplineşte următoarele acte: la cerere, soluționează excepția de tardivitate a pretențiilor.
112. În conformitate cu alin.5 al art.186[1] CPC, dacă se dispune repunerea în termen şi/sau excepţia de tardivitate se respinge, instanţa de judecată emite o încheiere motivată care poate fi atacată odată cu fondul şi continuă examinarea cauzei.
113. Reiterând normele de drept citate supra Colegiul reține corectă și întemeiată poziția instanței de fond privind respingerea cererii înaintate de Victor Tîron privind ridicarea excepției de tardivitate în latura încasării penalității.
114. Or, la caz prin prezenta cererea de chemare în judecată, reclamantul a solicitat încasarea datoriei și a penalității, rezultate din raporturi juridice de împrumut, încheiate de părți la data de 24.01.2019, scadent la data de 24.03.2019 și 11.07.2019, scadent la data de 11.10.2019.
115. Astfel, s-a constat că prin recipisa din data de 24.01.2019, apelantul s-a obligat să restituie suma până la data de 24.03.2019, deci la data intrării în vigoare a Codului civil modernizat, respectivul raport juridic de împrumut era în curs de realizare. Or, executarea raportului juridic de împrumut, după cum a și reținut instanța de fond, începe cu darea sumei în împrumut și finalizează cu restituirea sumei împrumutate.
116. În atare circumstanțe, instanța just a reținut că pretențiilor în speță sunt aplicabile prevederile legale sub impreiul cărora au fost încheiate juridice în temeiul cărora a luat naştere raportul juridic litigios.
117. Conform art.268 lit.a) Cod civil (red. 2002), se prescriu în termen de 6 luni acţiunile privind: a) încasarea penalităţii.

118. Iar potrivit art.272 alin.(1), (2) Cod civil, termenul de prescripţie extinctivă începe să curgă de la data naşterii dreptului la acţiune. Dreptul la acţiune se naşte la data cînd persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului. Dacă legea nu prevede altfel, prescripţia începe să curgă de la data cînd obligaţia devine exigibilă, iar în cazul obligaţiei de a nu face, de la data încălcării acesteia. În cazul în care dreptul subiectiv este afectat de un termen suspensiv sau de o condiţie suspensivă, termenul de prescripţie extinctivă începe să curgă de la data împlinirii termenului ori a realizării condiţiei.
119. Reieșind din normele de drept reținute, rezultă că acțiunea de încasare a penalităţii se prescrie în termen de 6 luni (180 de zile).
120. La acest capitol Colegiul civil susține poziția instanței de fond, precum că chiar şi în cazul în care părţile prevăd în contract un termen mai mare de încasare a penalităţilor, decât cel prevăzut de art.268 Cod civil (în redacția 2002), instanţa de judecată poate să încaseze penalitatea pentru un termen nu mai mare de 6 luni.
121. În speță, se solicită încasarea penalității în mărime de 13 760 euro, calculată pentru o perioadă de 172 zile, astfel pretenția acțiunii privind încasarea penalității în mărime de 13 760 euro, nu depășește termenul special de prescripție prevăzut de legea sub imperiul căreia a fost încheiat actul juridic generator al obligației.
122. Referitor la alegalțiile apelantului precum că, apelantul nu a împrumutat careva sume bănești de la intimat, iar recipisa din 24.01.2019 și contractul de împrumut din 11.07.2019 sunt acte simulate cu scopul de ascunde o altă tranzacție de împrumut, Colegiul reține următoarele.
123. Conform prevederilor art. 327 alin.1) Cod civil, actul juridic este nul dacă nulitatea sancţionează încălcarea unei dispoziţii legale prin care se ocroteşte un interes general (nulitate absolută).
124. Art. 328 lin.1) Cod civil stipulează că, nulitatea absolută a actului juridic poate fi invocată, atît pe cale de acţiune, cît şi pe cale de excepţie, de orice persoană care are un interes născut şi actual. Instanţa de judecată este obligată să o constate din oficiu după ce a ascultat opiniile participanţilor la proces.
125. Conform prevederilor art. 1089 alin.1)-3) Cod civil, simulaţia unui contract poate fi absolută sau relativă. Simulaţia este absolută atunci cînd părţile încheie contractul fără intenţia de a produce efecte juridice. Simulaţia este relativă atunci cînd părţile încheie contractul cu intenţia ca el aparent să producă efecte juridice diferite de efectele dorite cu adevărat de către părţi (contract secret).
126. Din dispoziţiile normelor citate supra, instanţa de apel deduce că, actele juridice simulate au menirea să creeze o aparenţă juridică pentru terţi şi implică o neconcordanţă intenţionată între voinţa reală şi voinţa declarată, ce are ca scop inducerea în eroare a terţilor.
127. Astfel, caracterul simulat al actului juridic implică existenţa de fapt a două acte, dintre care unul este aparent şi nu este menit să producă nici un efect, iar altul este secret, care diferă de cel aparent privitor la natura, părţile sau conţinutul operaţiei juridice, ce poate fi subiectivă (atunci cînd se referă la părţile actului juridic) sau obiectivă (atunci cînd se referă la natura sau conţinutul actului juridic).

128. Raportând dispoziţiile normelor citate supra la circumstanţele speţei, Colegiul constată că, apelantul nu a prezentat instanţei de judecată probe pertinente şi admisibile, contrar obligaţiei pozitive de probaţiune instituită de art. art. 118 alin. (1), 121 şi 122 alin. (1) CPC, ce ar dovedi existenţa în cazul dedus judecării a caracterului simulat al actului juridic, motiv pentru care corect instanţa de fond a constatat neîntrunirea în speţă a temeiurilor legale, pentru declararea ca fiind simulat a contractelor de împrumut.
129. Or, instanţa de apel conchide că, caracterul simulat al actului juridic nu poate fi prezumat sau presupus, ci urmează a fi probat corespunzător în conformitate cu exigenţele legale, sarcina probaţiunii aparţinînd în cazul dat apelantului.
130. Alăturat, instanța de apel reține că nu se poate declara nulitatea actului juridic-contractelor de împrumut din 24 ianuarie 2019 și din 11 iulie 2019 invocată de apelantul Victor Tîron care își întemeiază poziția prin faptul că contractele de împrumut au fost încheiate cu scopul de a ascunde o altă tranzacție de împrumut încheiată anterior între Sergiu Roman și părinții apelantului și în scopul exercitării de către reclamantul-intimat a dreptului de ipotecă, or, litigiul existent între Sergiu Roman și părinții apelantului, nu este obiect de examinare ale prezentului litigiu. Totadată, Colegiul apreciază alegațiile apelantului privind simulația actelor juridice încheiate drept declarative, în situația în care însuși apelantul cu text manuscris a indicat atît în recpisa semnată la 24.01.2019 cît și în contractul semnat la 11.07.2019 că ”contractul de împrumut îmi este clar, am primit integral suma împrumutului de la Roman Sergiu/împrumutător înainte de a semna contractul. Nu am pretenții cu privire la bancnote”, iar probe ce ar confirma simulația, nu au fost administrate.
131. Cu referire la alegația apelantului precum că, nu recunoaște existența raporturilor juridice de împrumut, deoarece careva sume bănești de facto nu au fost împrumutate și transmise, Colegiul civil nu le va reține, acestea fiind contrare suportului probator anexat la materialele cauzei. Or, faptul primirii banilor a fost confirmat de împrumutat chiar în conținutul recipisei din 24.01.2029 și a contractului de împrumut din 11 iulie 2019.
132. Ce ține de alegațiile invocate în cererea de apel precum că, instanța în mod neîntemeiat a dispus încasarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 1200 lei pentru avocatul Lilian Rudei, care nu a acordat asistență juridică în instanța de judecată, Colegiul civil le va da o apreciere critică, or, la materialele cauzei se regăsește mandatul avocatului Lilian Rudei și bonul de plată la suma de 1200 lei care a întreprins acțiunile necesare ce ține de perfectarea cererii de chemare în judecată și depunerea acesteia în instanța de judecată, iar faptul că în cadrul examinării cauzei în instanța de judecată interesele reclamantului au fost reprezentate de un alt avocat, nu servește temei de respingere a pretențiilor privind încasarea cheltuielilor de asistență juridică suportate de către reclamant.
133. Reieșind din cele constatate mai sus, Colegiul Civil ajunge la concluzia, că apelul trebuie să fie admis, hotărârea primei instanţe trebuie să fie modificată în latura cuantumului penalității încasate în baza recipisei din 24.01.2019, prin micșorarea

sumei dispuse spre încasare de la 13 760 Euro la 2000 Euro, și în latura cuantumului penalității încasate în baza contractului de împrumut din 11.07.2019, prin micșorarea sumei dispuse spre încasare de la 30 000 Euro la 3000 Euro**.** În rest hotărârea judecătoriei Soroca, sediul Florești din 09 iulie 2024 urmează a fi menținută fără modificări.

134. În conformitate cu prevederile art. 385 lit. „b" CPC al RM, colegiul civil

Decide:

Admite cererea de apel declarată de Victor Tîron reprezentat de avocatul Angela Procopciuc;

Modifică hotărârea judecătoriei Soroca, sediul Florești din 09 iulie 2024, emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Sergiu Roman către Victor Tîron privind încasarea datoriei și a cheltuielilor de judecată, în latura cuantumului penalității încasate în baza recipisei din 24.01.2019, prin micșorarea sumei dispuse spre încasare de la 13 760 Euro la 2000 (două mii) Euro, și în latura cuantumului penalității încasate în baza contractului de împrumut din 11.07.2019, prin micșorarea sumei dispuse spre încasare de la 30 000 Euro la 3000 (trei mii) Euro**.**

În rest hotărârea Judecătoriei Soroca, sediul Florești din 09 iulie 2024 se menține.

Decizia este definitivă cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței,
judecător **Elena Grumeza**

Judecătorii **Ivan Parii** **Natalia Costaș**